

A toroni kultúra kyr gyökereiről és fejlődéséről

Raoul Renier

(fórumos anyag)

A toroni kultúrkör határesetnek is felfogható, valahol félúton a humán és inhumán kultúrák között. Ebben az esetben nem arról van szó, mint Gorviknál – hogy tudniillik egy humán és egy inhumán civilizáció földrajzi ütközőzónájában önálló kultúra keletkezik. Bármilyen különösnek tűnhet is első hallásra, a toroni kultúra e téren leginkább az ibarai dzsadokéval rokonítható. Itt is, ott is ugyanaz a folyamat ment végbe: egy eredetileg inhumán civilizáció fokozatosan humanizálódott, miközben az emberek fokozatosan kisebbségbe szorították az eredeti hordozófajt. A különbség ott található, hogy míg a dzsennek egyértelműen elvesztették a csatát, s kultúrájuk irányítása emberkézbe csúszott át, addig a kyrek esetében ez a helyzet távolról sem ilyen egyértelmű. A kyr értékrendnek, világnézetnek, erkölcsöknek oly mértékben sikerült átítatniuk a toroni civilizációt, hogy mire a kyrek megfogyatkozása aggasztó méreteket öltött, emberi alattvalóik már vita nélkül elfogadták azokat sajátjuknak. Valami hasonló történt a Kránba települt embernépekkel, a párhuzam azonban ezúttal sem tökéletes. A kyrek ugyanis – bár kétségkívül más fajba tartoznak – nagyságrendekkel közelebb állnak az emberekhez, mint a kráni aquirok. Más szóval: az ő magatartásuk, gondolkodásmódjuk átvétele nem szükségképpen jelent teljes dehumanizálódást.

Sietve le kell szögeznünk azonban, hogy a Toron által képviselt és terjesztett civilizáció egyáltalán nem azonos a fénykorát élő Ó-Kyriáéval. Az eredeti kyr kultúrát az ötdökor végén katasztrofális csapások érték; és itt nem elsősorban a hadi eseményekre vagy a faj lélekszámának fogyatkozására gondolok, hanem a pártütés okozta értékválságra. Reigh en-Zerdal, majd a toroni Hatalmasok árulásának ténye olyannyira aláásta a tekintélytiszteletet, az egyéni képességek méltánylását, a személyes jellemerőn alapuló kyr gondolkodásmódot, hogy nem túlzás azt állítani: ezek az események pusztán önmagukban, a szörnyű testvérháború kitörése nélkül is megindították volna a birodalmon belül az erjedés, a felmorzsolódás folyamatát. Az ijesztő méreteket öltő vérontás aztán, amelyre a rég letűnt fajháborúk óta nem volt példa Yneven, oly mértékben meggyorsította a széthullást, hogy az örökkévalónak hitt birodalom félezer év leforgása alatt megszűnt létezni.

Valóságos csoda – és a hordozófaj megdöbbentő életerejére vall -, hogy a császárság bukása nem rántotta magával a kyr civilizációt is. A káoszkor zűrzavaros átmeneti időszakában a megtépázott kultúrának számos olyan kihívással kellett szembenéznie, amely nem hagyott neki más lehetőséget, mint a gyökeres átalakulást. Így például Ó-Kyria lakosságának zömét a tisztavérű kyrek tették ki, az emberek kisebbségben voltak: a borzalmas véráldozatokat követelő háború lezárultával ez az arány az ellenkezőjére fordult, nem is beszélve a hegyvidékekről kirajzó orkok tömegeiről. A korábban többé-kevésbé toleráns kyr kultúra erre mind jobban szigorodó kirekesztő és fajvédő intézkedésekkel reagált. Utóbbiak persze hosszabb távon csak rontottak a helyzeten, hiszen beltenyészethez és vérhíguláshoz vezettek: a faj fennmaradását csak a faj lassú elkorcsosulásával lehetett megváltani. Ezzel párhuzamosan megmerevedett a társadalom struktúrája is: a kyrek biztosítani akarták maguknak az előkelő, tekintélyes pozíciókat, s ezzel óhatatlanul rigorózus kasztrendszer alakítottak ki. A sanyarú jelen és a dicső múlt összevetésből szükségszerűen adódott az egyre erőteljesebb múltba fordulás, a konok vágy a letűnt aranykor visszaállítására; ez leszűkítette a civilizáció perspektíváit, végső soron pangáshoz, a fejlődés lassú elhalásához vezetett. (Amihez a már említett kasztrendszer is hozzájárult, a társadalmi mobilitás ellehetetlenítésével.)

Az is természetesen volt, hogy a kyr nép bizalmát veszítette ősi isteneiben, akik alulmaradtak egy idegen betolakodóval szemben; elfordult tőlük és más támaszt keresett magának. Nyilván a kiábrándulás szülte azt a – tagadhatatlanul merész ívű és nagyratörő – kísérletet, amely politikailag a ryeki utódcsászárságban öltött formát. A halandók nem bíznak a halhatatlanokban, nem szolgáltatathatják ki nekik magukat: meg kell hát próbálniuk uralmat szerezni fölöttük. Mivel azonban senki halandó nem szerezhet hatalmat egy igazi istenség fölött, maradtak a külső világok alsóbbrendű, közties lényei: a démonok.

Ez az út vezetett Ryekben a szerafista mágia újrafelfedezéséhez és – legalábbis Északon – azelőtt is, azóta is példa nélkül álló felvirágzásához. A mágiának ezt a válfaját ugyanis Ó-Kyriában kérlelhetetlen szigorral üldözték; és mindjárt hozzá is tehetjük, nem ok nélkül. A szerafizmus ugyanis,

mint azt e kötet más helyén részletesebben is kifejtjük, bomlasztólag hat a társadalmi struktúrára, szétrombolja az emberek közötti kapcsolatokat. Ez a tényező döntötte végül válságba Ryeket, ez okozta bukását és a rivális Toron fölemelkedését.

Toronban más módszerrel kísérleteztek: a terjedelmes, manapság már csupán maradványaiban ismert kyr pantheonból kiválasztottak egy viszonylag jelentéktelen istenséget, aki épp emiatt nem játszott – nem is játszhatott – fontos szerepet a pártütés kori háborúban. Ez az isten Tharr volt, aki a Hatalmasokkal kötött hallgatólagos kompromisszum alapján magára vállalta az ekkor már kikristályosodott új kyr erkölcsiség képviselőjét; cserébe Daumyr urai hozzásegítették, hogy Toron legbefolyásosabb istenségévé váljon. Tharr hite azonban – bármit is mond a látszat – nem tiszta államvallás Toronban. Az ősi kompromisszum él, ám a birodalmat irányító Hatalmasok – köztük az a néhány, aki saját személyében is látta s átvészelte a pártütés viharait – soha nem fognak maradéktalanul megbízni semmiféle természetfölötti lényben. Ó-Kyria államszervezete, különösen az anyrok gyakori hivatalviselése és hadvezérkedése révén, koronként közelített a politeista teokráciához; Toron azonban szigorúan világi állam, élén a Rounn Lyecharde nemzetségéből származó császárral, aki mögött az árnyékos háttérbe húzódva állnak a hatalom igazi birtokosai: a boszorkányurak.

Ilyen hosszú és viszontagságos, több ezredéves utat járt be a kyr kultúra a jelenkorig. Aki csak a mai állapotokat vizsgálja, annak riasztónak és érthetetlennek tűnhet ez a civilizáció: ha azonban folyamatában, távlatilag tekinti átalakulását, mindjárt helyükre illeszkednek a szétszórt mozaikkövek. Számos körülmény vall arra, hogy Ynev kontinensén az egységes kyr kultúrkör csak a fentiekben vázolt fejlődési ívet követve menthette át magát a hetedkorba; a másik alternatíva a beolvadás, a teljes megsemmisülés lett volna. Lehet tehát gyűlölni, gonosznak és romlottnak bélyegezni a toroniakat. Nem feledkezhetünk meg azonban arról, hogy mindvégig kényszerpályán mozogtak; azt pedig aligha lehet felróni bárkinek, hogy élni akar.

Forrás:

A Delta Vision kiadó honlapja, M.A.G.U.S.-kiadványok, Raoul Renier postja, 2008. április
<http://www.deltavision.hu/forum/viewforum.php?id=30>

Netes népszerűsítés és utánközlés:

Fantasycentrum